

RINGERIKE KOMMUNE
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 07/01210-402

08.02.2023

Ark.: 326.12

Vedtak i navnesak 2022/256 - Vardtjern mfl. i Ringerike og Gran kommuner

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Ringerike kommune:

- **Vardtjern** (tjern)
- **Vardtjernsholmen** (holme)
- **Vardtjernshøgda** (høyde)
- **Vardtjernsodden** (nes)
- **Vardtjernslia** (li)
- **Vardtjernsfløyta** (tømmervelte)
- **Vardtjernsbekken** (bekk)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av Språkrådet i samband med adressering, jf. brev datert 02.06.2022. Navna er tenkt brukt som ledd i adressenavn, og navna hadde flere godkjente skrivemåter i offentlig bruk. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk (*samisk/kvensk*), jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I *utfyllende regler om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skriftradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn.

■ www.kartverket.no

Uttale og skriftradisjon

Herredsregisteret (1946) har registrert uttalen /va:l`kjenn/.

Gustav Indrebø (Norske innsjønamn II Buskerud fylke, 1933) har registrert uttalen /va:`Lkjenn(ə)/.

På Norge 1:50 000 er skrivemåten Valstj brukt i 1952, Vardtj^t i 1970, Vardtjernet i 2002 og Valtjern i 2008.

På økonomisk kartverk er skrivemåten Valtjern brukt i 1968.

Hørings svar og tilråding

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i Ringerike og Gran kommuner i brev datert 02.08.2022, i tråd med § 8 i loven.

Begge kommunene har gjennomført høringsrunde i saken.

Fra Ringerike kommune kom det ikke inn noen høringsuttalelser, men kommunen har i brev til Språkrådet 16.09.2022 lagt ved opplysninger om navnet fra Margit Harssons stedsnavnbase «Ådalen gamle herred». Her skriver hun at navnet trolig kommer fra varde.

I Gran kommune har det kommet inn én høringsuttalelse fra en privatperson (Bjørn Liaklev). Han oppgir uttalen /valkjenn/, skriver at forleddet i navnet kommer fra ordet varde, og ønsker skrivemåten Valtjern. Han har også oppgitt uttaleopplysninger for de andre navna i saken.

Språkrådet tilrår skrivemåtene Vardtjern, Vardtjernsholmen, Vardtjernshøgda, Vardtjernsodden, Vardtjernslia, Vardtjernsfløyta og Vardtjernsbekken, i brev datert 15.11.2022.

Kartverkets vurdering

Det er skrivemåtealternativene Valtjern / Vardtjernet som har vært framme i saken for primærnavnet.

Språkrådet tilrår:

«Denne saken gjelder både skrivemåten av forleddet (Val-/Vard-), skrivemåten av etterleddet (tjern/tjenn) og bruk av bestemt eller ubestemt form. Forleddet kommer etter all sannsynlighet av ordet varde. Det må dermed skrives med -rd- i samsvar med norsk rettskrivning, jf. § 1 første ledd i forskriften til stedsnavnloven: «Stadnamn som inneheld allment kjende ord eller namneledd, skal skrivast i samsvar med gjeldande rettskriving, når ikkje anna følgjer av reglane nedanfor». Jf. også punkt 3.5 i de utfyllende reglene om skrivemåten av norske stedsnavn: «I område med uttalen tjukk l av gammalnorsk rð skal til vanleg rd nyttast». Når det gjelder skrivemåten tjern eller tjenn, åpner de utfyllende reglene for begge skrivemåter. Det ser imidlertid ut til at det er tjern som er brukt i SSR i både Ringerike og Gran, og vi tilrår derfor denne skrivemåten. Navnet bør skrives i ubestemt form i samsvar med flertallet av uttaleopplysningene ovenfor.»

Både sitatet fra Harsson, høringsuttalelsen fra Liaklev og tilrådingen tilsier at navnet kommer av varde. Både forskriften til lov om stadnamn og de utfyllende reglene tilsier at første del av navnet må skrives Vard-.

Uttaleopplysningene samt informasjonen fra SSR tilsier at det blir -tjern, i ubestemt form.

Kartverket vedtar skrivemåten **Vardtjern**.

For de andre navna følger vi uttaleopplysningene fra Liaklev og tilrådingen fra Språkrådet. For disse benytter vi da binde-s. I tillegg benytter vi skrivemåten Vardtjern- som i primærnavnet.

Kartverket vedtar disse skrivemåtene **Vardtjernsholmen, Vardtjernshøgda, Vardtjernsodden, Vardtjernslia, Vardtjernsfløyta** og **Vardtjernsbekken**.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Kommunen oppfordres også til å informere innbyggerne i kommunen, f.eks. med notis i ei lokalavis og på nettsidene sine.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir pålagt, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressedilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressedilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtaket om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Tor Ivar Solsrud Majercsik
fylkeskartsjef

Håkon Dåsnes
fylkeskartsjef

Karsten Lien
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Tilråding fra Språkrådet datert 15.11.2022

Mottaker: GRAN KOMMUNE
RINGERIKE KOMMUNE

Kopi Håkon Dåsnes, LD - FKK Hamar (LK1HAM)
Tor Ivar Solsrud Majercsik, LD - FKK Oslo (LK1OSL)
SPRÅKRÅDET

Kartverket
Karsten Lien
Postboks 600 Sentrum
3507 HØNEFOSS

Deres ref.
07/01210-367

Vår ref.
22/392-5/LLH

Dato
15.11.2022

Ringerike og Gran kommuner - navnesak 2022/256 - Valtjern/Vardtjernet mfl. - tilråding

I forbindelse med adresseringen har Kartverket, etter ønske fra Språkrådet, reist navnesak på naturnavnet *Valtjern/Vardtjernet* og avledede navn. Både Gran og Ringerike kommune har gjennomført høringsrunde i saken. Fra Ringerike kommune kom det ikke inn noen høringsuttalelser, men kommunen har lagt ved opplysninger om navnet fra Margit Harssons stedsnavnbase «Ådalen gamle herred». I Gran kommune har det kommet inn én høringsuttalelse fra en privatperson (Bjørn Liaklev). Han oppgir uttalen /vaLkjønn/, skriver at forleddet i navnet kommer fra ordet *varde*, og ønsker skrivemåten *Valtjern*. Han har også oppgitt uttaleopplysninger for de andre navnene i saken, de er ført inn i skjemaet nedenfor.

Nr.	Navn	Navnetype	Saksopplysninger og tilråding
1	Valtjern Vardtjernet Vardtjern	Tjern	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjern</i> og oppgir uttalen /vaLkjønn/. Herredsregisteret (1946) har registrert uttalen /va:L`kjønn/.</p> <p>Gustav Indrebø (<i>Norske innsjønamn II Buskerud fylke</i>, 1933) har registrert uttalen /va:`Lkjønn(ə)/. Denne saken gjelder både skrivemåten av forleddet (<i>VaH Vard-</i>), skrivemåten av etterleddet (<i>tjern/tjenn</i>) og bruk av bestemt eller ubestemt form. Forleddet kommer etter all sannsynlighet av ordet <i>varde</i>. Det må dermed skrives med -rd- i samsvar med norsk rettskriving, jf. § 1 første ledd i forskriften til stedsnavnloven: «Stadnamn som inneheld allment kjende ord eller namneledd, skal skrivast i samsvar med gjeldande rettskriving, når ikkje anna følgjer av reglane nedanfor». Jf. også punkt 3.5 i de utfyllende reglene om skrivemåten av norske stedsnavn: «I område med uttalen <i>tjukk /av</i>

			gammalnorsk <i>rð</i> skal til vanleg <i>rd</i>nyttast». Når det gjelder skrivemåten <i>tjern</i> eller <i>tjenn</i>, åpner de utfyllende reglene for begge skrivemåter. Det ser imidlertid ut til at det er <i>tjern</i> som er brukt i SSR i både Ringerike og Gran, og vi tilrår derfor denne skrivemåten. Navnet bør skrives i ubestemt form i samsvar med flertallet av uttaleopplysningene ovenfor. <u>Tilråding:</u> Vardtjern
2	Valtjernsholmen	Holme	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernsholmen</i> og oppgir uttalen /vaLkjennshåLmen/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernsholmen, jf. navn nummer 1. Binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.
3	Valtjernshøgda	Høyde	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernshøgda</i> og oppgir uttalen /vaLkjennshøgda/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernshøgda, jf. navn nummer 1. Binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.
4	Valtjernodden	Nes	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernsodden</i> og oppgir uttalen /vaLkjennsødden/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernsodden, jf. navn nummer 1. Binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.
5	Valstjernlia	Li	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernslia</i> og oppgir uttalen /vaLkjennslia/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernslia, jf. navn nummer 1. Binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.
6	Valstjernfløta	Tømmervelte	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernsfløyta</i> og oppgir uttalen /vaLkjennsfLøyta/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernsfløyta, jf. navn nummer 1. Diftong og binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.
7	Valstjernbekken	Bekk	Bjørn Liaklev ønsker skrivemåten <i>Valtjernsbekken</i> og oppgir uttalen /vaLkjennsbækken/. <u>Tilråding:</u> Vardtjernsbekken, jf. navn nummer 1. Binde-s i samsvar med uttaleopplysningen fra Bjørn Liaklev.

Vennlig hilsen

Anne Svanevik
navnekonsulent

Daniel Gusfre Ims
seksjonssjef

Line Lysaker Heinesen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:

Kartverket

Postboks 600
Sentrum

3507

HØNEFOSS

Kopi til:

Anne Svanevik